

Til medlemmer af Grønt Råd,
Mariagerfjord Kommune

6.1 Teknik og Miljøsekretariatet

Nordre Kajgade 1
9500 Hobro
Tlf. 97 11 30 00
raadhus@mariagerfjord.dk
www.mariagerfjord.dk

Journalnummer:
09.00.00-P35-1-16

Ref.: Inger Taylor
Direkte tlf. 97 11 36 12
intay@mariagerfjord.dk
Dato: 8. september 2017

Referat af Grønt Råd møde Torsdag den 7. september 2017 kl. 14-17 Mødelokale Skoven, Østergade 22, Arden

Medlemmer: Per S. Sørensen (PSS), Per Nielsen (PN), Thorkild Lund (TL), Finn Frandsen (FF), Ole Guldberg (OG), Per Edgar Jørgensen (PEJ), Uffe Westerberg (UW), Jørgen Kjeld Lundager Jørgensen (KLJ), Torben Sommer-Larsen (TSL), Jørgen Ussing (JU) og Inger Taylor (IT). Afbud: Morten Schnack (MS), Mogens Kassner (MK), Lars Henning Jensen (LHJ),

1. Velkomst

IT bød velkommen, da formanden var indkaldt til hastmøde under første punkt.

2. Trappe ved Frydensbjerg i Mariager

OG orienterede om en trappe ved Frydensbjerg i Mariager. Trappen indgår i en rundtur til Mariager. Trappen blev anlagt i 1980 henover jernbanesporet skovvæsenet, men er nu rådnet og skrænterne eroderet. OG har henvendt sig flere gange til Skovfoged i Fussingø, som for ca. 3 år siden oplyste, at de har overdraget projektet til kommunen. OG har kontaktet kommunens naturafdeling. Status er, at Park og Trafik-afdelingen har sat trappen på som anlægsønske for anlægsbudget 2018 med et beløb på 400.000 kr. Udvalget for Teknik og Miljø (UTM) skal prioritere anlæg i efteråret. OG har talt med direktør og udvalgsformand. Det økonomiske fundament til at få genetableret trappen er endnu ikke i orden. DN har givet tilsagn om 25.000 kr. til det og OG har sammen med grundejerforeningen kontaktet andre om støtte. Hvis der ikke kommer midler på kommunen, så skal der søges fonde. OG har i dag været på besigtigelse med en tømrermester fra Mariager, som vil give tilbud en svævende trappe.

OG foreslår, at Grønt Råd drøfter at bakke op om projektet – og give et mindre økonomisk tilskud til det. Det vil være naturligt, at stierne med trappen kan indgå i projekt om stier fra Hohøj til Mariager.

Der er generelt opbakning til, at der bliver arbejdet med at etablere en trappe, da Grønt Råd gerne vil øge adgang til naturen og fremme gode stiprojekter. Grønt vil gerne stå sammen om en støtteskrivelse for projektet. IT laver støtteskrivelse fra Grønt Råd om ovenstående, som JU kan medbringe til UTM på næste møde.

Når UTM har taget stilling, vil Grønt Råd gerne have et kort, beskrivelse og tegning over trappe og stisystem og tage stilling til at give økonomisk støtte.

3. Geopark Himmerland

Rebild Kommune og Naturstyrelsen har henvendt sig til Mariagerfjord og Vesthimmerlands kommuner med ideen om at etablere en Unesco-certificeret Geopark i Himmerland. JU og IT fortalte om de foreløbige ideer til en geopark og bilag uddelt med 18 temaer fordelt under overskrifterne 'Geologien – fra fortid til industri', 'Kulturhistorien – 8000 års ubrudt historie' og 'Naturens skatte – vand, skov, moser, heder og arter'.

Efter 1 år kan en geopark søge om at blive Unesco-certificeret Geopark og derved træde ind på en international turistscene og gøre det oplagt for udenlandske turister at søge til Himmerland, men også for nationale turister og lokalbefolkning. Der er nedsat en arbejdsgruppe og en skrivegruppe, som arbejder med indhold, organisering, turismefremme, formidling mv. Der er kontakt til en stor fond, der har vist interesse for at komme på besøg for at se nærmere på potentialerne i Himmerland. Når baggrunden er undersøgt, vil ideerne blive fremlagt til politisk stillingtagen om kommunens videre medvirken. Der er to geoparker i Danmark, i Odsherred og Vestjylland - og Sydfyn arbejder med det ligesom Himmerland.

Geopark- ideen blev drøftet. Det er en god idé med fælles initiativer i Himmerland. Geopark siger meget om geologi, så der er behov for at kalde det noget mere. Hvis der kommer adgang til kridtgraven ved Assens, hvor lag tilbage til dinosaurernes tid kan ses, vil det passe godt til en geopark. Konceptet kan løfte formidlingen af Himmerland op i et internationalt perspektiv.

4. Bivenlig kommune

PEJ har fremsendt opfordring fra Danmarks biavlerforening til kommuner om at blive certificeret bivenlig kommune. Baggrunden er, at der er observeret perioder i sæsonen, hvor der stort set ikke er føde til finde for bierne, hvilket kan være til fare for såvel vilde planters udbredelse og landbrugets produktion. Der er ikke ret meget foder til honningbier, men heller ikke til vilde bier og hvepse. Opfordringen lyder på at udså bivenlige planter, der kan sikre bierne et fødegrundlag gennem hele sæsonen. PEJ introducerede til kampagnen fra Danmarks Biavlerforening og emnet blev drøftet.

- TSL har fået mail fra Frankrig, hvor der på 50 steder er opstillet elektroniske vægte under bistader for at kortlægge, hvordan det ser ud med honningproduktion og biernes trivsel.
- PEJ oplyste, at der er noget tilsvarende i DK, Norge og Sverige med stadvægte. Det viser meget stor forskel imellem lande. NordSverige har længere døgn og flere blomster og bær, så der bierne producerer mere honning end i DK.
- OG mener, der er en fantastisk god idé at få det lavet, opfordrer til, at GR støtter i kommunen. Antallet af insekter er reduceret utrolig meget de senere år. Nogle forskere mener, at verden nærmer sig den næste masseudryddelse efter dinosaurerne.
- OG og UW pointerede også den erhvervsmæssige betydning. Landbruget har brug for bierne til at bestøve afgrøderne.
- TLu pointerede, at det er vigtigt, at det også gælder vilde bier. Der er ca. 240 forskellige bier. Specielle planter er afhængige af bestemte arter af bier. Frøblandinger tilgodeser ikke altid alle vilde biers fødebehov og nogle steder kan honningbier udkonkurrere vilde bier. Claus Rasmussen har lavet forslag til frøblandinger, se mere på Bitjek.dk - går ind for at kommunen bliver certificeret som bivenlig og bruger egne dygtige biologer som rådgivere.
- PSS oplyste, at bierne også fremmes gennem arbejdet med markvildtlaug, som Dansk Jægerforbund og Dansk Biavlerforening samarbejder om.
- UW foreslog at indtænke grøftekanter.

Grønt Råd vil gerne lave en opfordring til Udvalget for Teknik og Miljø om, at kommunen bliver bivenlig. JU og IT undersøger, om kommunen har jord til rådighed på min. 1 ha og beder biologerne om at hjælpe med frøblandinger mv. Kan også spørge Park og Trafik om slåning af rabatter, der fremmer vilde blomster til alle bierne.

5. Guld-kanon

Guldborgsund Kommune har lavet en Guld-kanon over unikke steder og oplevelser, med inddragelse af lokalbefolkningen. Se mere på: www.guldkanon.dk Grønt Råd bedes drøfte emnet med henblik på inspiration til fjordområdet.

Emnet blev drøftet. Der er meget at byde på i kommunen – både natur og kultur. Kan komme langt omkring med, hvad, folk synes, er pragtfulde steder. Fokus bør være omkring Mariager Fjord – en fjordkanon.

I forbindelse med den nationale naturkanon, lavede naturvejleder i Vesthimmerlands kommune en to ti naturkanon med succes – det gav fokus på nogle steder, der ikke var så kendte.

Forskelle og ligheder mellem Geopark og Fjordkanon blev vendt. Fjordkanon er god til branding omkring fjorden og til omverdenen og skal kunne klares indenfor de kommunale budgetter sammen med Kultur og Fritid og Turistorganisationen. Geoparken er meget større i geografi og med ekstern finansiering, hvor der er fokus på at skabe vækst og udvikling. De to initiativer kan spille godt sammen og indbyrdes supplere hinanden.

Kommunen har arrangeret et telefonmøde med Guldborgsund Kommune om deres guldkanon, som kan bidrage til at afklare det nærmere indhold, proces og potentiale ved guldkanonen.

Der blev ytret betænkning ved, om der er fare for, at andre ting bliver bremset, hvis der bruges for meget tid på overordnede ting, fx formidlingsprojekter om Hohøj og Alstrup Krat mv.

6. Brug af naturen – også til mountainbike

Kommunen oplever øget aktivitet med mountainbike i naturen – også steder, hvor der ikke tidligere har været kørt på cykel. Det er godt, at mange flere kommer ud i naturen, men da det er en sport, der kræver fart og udfordrende terræn, giver det samtidigt udfordringer for andre brugere, lodsejere og vedligehold af stier. Emnet blev drøftet:

- PEJ oplyste, at der ved Silkeborg er lavet mountainbikebaner, men så skal mtb'er også holde sig til de ruter og undlade at køre alle andre steder, hvor de ikke må. Det er vigtigt at få styr på det.
- PSS – Der er ikke skov i Mariagerfjord Kommune til mtb-ruter og kommunen henviser til Rold Skov. Problemet er, at når der er kørt et spor 10 gange, så mange gider ikke mere og begynder at køre på tværs, hvilket giver balladen, fordi det forstyrrer dyrene – nogle cykler endda med pandelamper om natten, selvom de ikke må. Problemet er, at de ikke holder sig til de udlagte spor. FF går fint med dem, der er i en forening, som også selv vedligeholder ruterne i Rold Skov, men det er de uorganiserede. Der skal meget mere information ud til dem.
- FF – Mountainbikecykling og ridning drøftes jævnligt i friluftsrådet. De kan ikke forstå hver især, at de ikke må færdes i naturen. De skal holde sig fra enkeltrettede stier.
- KLJ Naturstyrelsen har gode erfaringer i Rold Skov i kraft af dialog med brugerne. Men der er også behov for lokale anlæg, som brugerne selv er med til at vedligeholde.
- I Kastbjerg Ådal, er der etableret i alt 16 km nye stier, de 10 km er nye. Alle aftaler er, at det er for gående. Det er naturarealer, blød bund. Men mountainbike-ryttere er begyndt så småt at køre der. Hvor der er kontakt, har Naturstyrelsen præciseret, at det ikke er lovligt at cykle. Der bliver skiltet med det, hvilket forhåbentligt gør, at det bliver overholdt. Ellers svært at lave stier fremover.
- Dyr kan godt blive stressede af hurtige cykler og i ådalen der er ofte nye kvier hvert år, som ikke vender sig til det. Det skal reguleres hårdt, men mountainbikerytterne har også brug for alternativer.
- Et andet aspekt er øget vedligehold, da naturstier ikke er egnede til cykler.
- UW- NST har lavet et mountainbike-kodeks inkl. ringklokker. UW har arbejdet en del med det – også ift. certificering af ruterne, herunder at reservere ruter til gående og forbyde cykler. Fx på panoramaruten, hvor mountainbikecyklister kører på de meget smalle spor, hvor der ikke er udsyn. Det er både farligt og ikke tilladt. UW viste skilte med flere slags brugere og forbud. Der er behov for en politik og ensrettet behandling af sager. For de græssende dyr er det et stort problem.
- TLu – Et godt eksempel på påvirkning af naturen er de ynglende rovfugle som havørn, som alle yngler i private skove – der er først for nyligt kommet et par i statsskov, fordi der er så meget færdsel.

7. Gensidig orientering

Der var gensidig orientering bordet rundt:

- UW- de fleste temaer var i forvejen på dagsordenen. Dog er der gang i Hærvejens Perler med fokus på rundture langs cykelruten i Mariagerfjord Kommune, fordi de fleste gerne vil gå eller cykle rundture. UW og IT viser Panoramamaruten frem for vestkystsamarbejde 12. september og senere for Hærvejskommuner i oktober.
- OG – DN har gang i to fredninger – Dania Kridtgrav, som er i god gænge. Naturstyrelsen har optalt orkideer derude – der er et hav af dem. DN afventer tilbagemelding fra fredningsnævnet. Kielstrup Sø fredningerne, hvor der har været besigtigelse over to dage. Der er mange negative tilkendegivelser fra lodsejere – mest pga. stiforløb. Der er kommet lidt reduktion i stiforslag, ændret fredningsforslag skal sendes til fredningsnævnet.
- Der er stadig problemer med stiføring gennem Apotekerskoven ved Hobro. Der har været mange henvendelser til kommunen, men OG undrer sig over, om der sker noget i sagen. JU oplyste, at der har været henvendelse til lodsejeren om hvilke skilte, der skal fjernes med efterfølgende besigtigelse og opfølgning.
- FF vil gerne sætte fokus på fjorden, hvor kommunen har en aftale med skaldyrscentret ved Limfjorden, hvor der er udlagt en blåmuslingeline overfor bilfragmenteringen. FF har sejlet med der hele sommeren og kan konstatere, at der er en voldsom tilvækst på linjerne. JU oplyste, at skaldyrscentret har spurgt, om deres system må afprøves i fjorden, muligvis fordi der er gang i et ilttingsprojekt i fjorden, hvor der blandt andet undersøges, hvor meget kvælstof et stort muslingeprojekt i fjorden kan fjerne. Der er flere

metoder. Forretningsmodellen skal indeholde oplysninger om hvor, hvad og hvor stort, høstning, anlæg i havne osv. Tidligere muslingbrug gik ikke pga. økonomi, tynde muslingskaller mv. Men nu er der tale om, at det måske kan blive et nationalt virkemiddel til at fjerne kvælstof, så der er et anden økonomisk afsæt. FF mente, at skallerne nu skal bruges som foder til svind og høns – der i forvejen æder skaller.

- TLU Spurgte til status for en cykelsti fra Øster Hurup og nordpå, da lodsejeren meget gerne have en cykelsti der. JU oplyste, at det er med i topprioritering af cykelstier, men der er dialog med Aalborg Kommune og også ønske om belægning af cykelsti ved fjorden. Udvalget for Teknik og Miljø skal tage stilling til, hvilke projekter, der skal søges til fra den nationale cykelpulje.
- JU orienterede om Vandrådsmøde om de udpegede vandløb, som staten har udpeget. Vandrådet kigger baggrunden for udpegnen.
Der blev afholdt Naturrådsmøde på Als Kro den 6/9. Naturrådet skal komme med kommentarer til politikere om Natura 2000 områderne – i går var der fokus på NATURA 2000 området, der omfatter Randers og Mariager fjorde samt Kattegat. Der var besigtigelse af et vådområdeprojekt, hvor Mariagerfjord Kommune har søgt om et forprojekt til at undersøge det og betydningen for Lysbuget knortegås, kommunens ansvarsart. Der var også besigtigelse af et område mellem Helberskov og Als Odde, hvor grundejerforening har fået tilskud til hegning til græsning med får, hvilket de selv har stået for, men kommunen har hjulpet med ansøgning og hegn. Naturrådet fik et godt indblik i, hvad får kan gøre for naturen. Lodsejerne er glade for det. FF spurgte til reservatet i fjorden for Lysbuget Knortegås. Ju oplyste, at det ikke bliver ændret i forhold til det nye projektområde.
- TSL - Dansk Skovforening ikke så mange lokale aktiviteter, men har arbejdet med mountainbikecykling - med at regulere i private skove. Nogle steder betaler man for at benytte de private skove.
- PSS- intet nyt fra jægerne.
- KLJ erklærede, at nu sker det efter 10 år, hvor Naturstyrelsen har haft projekt i Kastbjerg Ådal – der er indvielse den 24. september kl. 13. Borgmestrene fra Mariagerfjord og Randers mødes midt i ådalen og indvier. Projektet er blevet til i et godt samarbejde med de to kommuner. Offentligheden vil opleve de gode adgangsmuligheder – også med input fra Grønt Råds stigruppe på hovedsageligt fraegnede stier. Der er 6 krydsninger af åen.
OG spurgte til Villestrup Å- projektet? KLJ oplyste, at det har udviklet sig til et større anlæg udenom Villestrup gods for at lægge åen fri med et omstrøg, men samtidig fastholde vandstanden i voldgrav og møllesøen. Samt sikring af overløb fra sø ud i Villestrup å, så der ikke er risiko for brud på dæmning under vejen.
- PEJ orienterede om at Mosely har afprøvet biodiversitet med vilde frø, men græsserne dominerer, så næste år vil de prøve at pløje først.
- IT orienterede om, at forsøg med ecoblocke på Nordsøstien ved Halvrebene, som Grønt Råd har givet tilskud til, nu er gennemført og stien er ikke længere sumpet på det værste stræk. Til gengæld har den våde sommer betydet, at strækningen ved Strandvænget er mere fugtig end tidligere. På strækningen øst for Hadsund har park- og trafikafdelingen repareret og opfyldt huller medio juli måned, men desværre er der nu konstateret store problemer med gangbroen, så der er sat skilte op med 'stien ufarbar', indtil der findes en løsning. Det er omfattende, da strækningen er meget våd og fjorden er efterhånden kommet tæt på.

8. Emner for næste møde

Næste møde er torsdag den 9. november kl. 12-18 (19.30) og afholdes som et halvdagsarrangement med inspiration fra brugerråd i Hammer Bakker om dialog mellem aktører og lodsejere om adgang og brug af naturen.

Samarbejde om stier ved Himmelbjerget blev foreslået som inspiration.

Bramslevgaard blev foreslået som mødested med start kl. 12 med frokost og slut kl. 18 med efterfølgende middag frem til kl. ca. 19.30.

9. Evt.

Intet til eventuelt. Mødet sluttede ca. 16.45.

intay, 8-9-17